

NEWSLETTER THINK TANK LOWE

www.lowe.edu.pl/thinktank

LOWE

LOKALNE OŚRODKI
WIEDZY I EDUKACJI
THINK TANK

Nr 04 Grudzień 2024

W tym numerze

Wydarzyło się w Think Tank LOWE – str.2

„Wiem, że nic nie wiem” – zachęta do nauki, czy pretekst do rezygnacji? – str. 3

Konferencja Think Tank LOWE – str. 4

O LOWE w Kujawsko-Pomorskim – str. 5

Ogólnopolska debata „Uczenie się przez całe życie” – str. 7

Wstępniak

Witamy w czwartym numerze Newslettera Think Tank LOWE!

W tym wydaniu podsumowujemy dwa lata intensywnej pracy Think Tanku, prezentując kluczowe osiągnięcia i wnioski z naszych badań. Zapraszam do lektury artykułu Romana Ciepeli – eksperta ds. samorządowych, który podejmuje fascynującą refleksję nad znaczeniem słów Sokratesa: „Wiem, że nic nie wiem” w kontekście ciągłego uczenia się i adaptacji do dynamicznie zmieniającego się świata. W tym numerze znajdziecie również relację z naszej konferencji w Krakowie (2 grudnia 2024 r.), podczas której podsumowaliśmy efekty naszej działalności, a także omówiliśmy przyszłe kierunki rozwoju. W konferencji uczestniczyli przedstawiciele Ministerstwa Edukacji Narodowej, Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji, a także przedstawiciele województw kujawsko-pomorskiego, podkarpackiego, opolskiego, małopolskiego, łódzkiego i śląskiego.

Prof. Grażyna Praweńska-Skrzypek, Przewodnicząca Rady Programowej Think Tank LOWE, na zaproszenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego, przeprowadziła wykład o LOWE m.in. dla przedstawicieli Lokalnych Grup Działania (LGD), które w obecnej perspektywie finansowej wdrażają Model LOWE w tym województwie. Przedstawiciele Fundacji i LOWE uczestniczyli w ogólnopolskiej debacie „Uczenie się przez całe życie”, która odbyła się w Warszawie (16–17 grudnia 2024 r.). Prezentujemy też najnowszą publikację Think Tank LOWE z badań przeprowadzonych jesienią 2024 roku wśród 150 Lokalnych Ośrodków Wiedzy i Edukacji (LOWE) w Polsce.

Zachęcamy do lektury i dzielenia się spostrzeżeniami na temat polskiego modelu uczenia się dorosłych, szczególnie w formule edukacji pozaformalnej i nieformalnej w koncepcji Modelu LOWE. Zapraszamy do lektury i do współpracy oraz aktywnego udziału w dyskusji!

Wydarzyło się w Think Tank LOWE

Tu znajdziecie Państwo najważniejsze wydarzenia z krótkiej historii Think Tank LOWE oraz takie, które na tę historię mają wpływ.

Listopad
2024

28 listopada 2024 roku **Uniwersytet Ludowy w Szychach obchodził swoje 100-lecie**. Założony w 1924 roku z inicjatywy Eustachego Nowickiego i Związku Nauczycielstwa Polskiego, uniwersytet miał na celu promowanie edukacji obywatelskiej, świadomości międzykulturowej oraz przeciwdziałanie marginalizacji społecznej na wsi. Ignacy i Zofia Solarzowie, kluczowe postacie w rozwoju pierwszego wiejskiego Uniwersytetu Ludowego w Polsce, wdrożyli unikalny model edukacyjny inspirowany duńską szkołą ludową, kładąc nacisk na budowanie wspólnoty i praktyczne umiejętności.

Listopad
2024

26 listopada 2024 roku w Międzynarodowym Centrum Spotkań Młodzieży w Toruniu odbyło się **spotkanie podsumowujące wdrażanie instrumentu Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (RLKS)** w ramach perspektywy finansowej 2014-2020, organizowane przez Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko – Pomorskiego. Podczas spotkania pani Prof. Grażyna Praweńska-Skrzypek, Członek Rady Fundacji MIS oraz Przewodnicząca Rady Programowej Think Tank LOWE przedstawiła koncepcję Modelu Lokalnych Ośrodków Wiedzy i Edukacji i ich rolę na rozwój społeczności lokalnych.

Grudzień
2024

2 grudnia 2024 roku w Hotelu Galaxy w Krakowie odbyła się **konferencja Think Tank Lokalnych Ośrodków Wiedzy i Edukacji (LOWE)**, podsumowująca drugi rok działalności tej inicjatywy. (więcej o konferencji piszemy na stronie 4).

Grudzień
2024

„Uczenie się przez całe życie. Koordynacja działań – rozwiązania i wyzwania” – pod takim hasłem odbyła się 16-17 grudnia roku w Warszawie **ogólnopolska debata** organizowana przez Fundację Rozwoju Systemu Edukacji, w której uczestniczyli przedstawiciele Fundacji MIS i Think Tank LOWE

Grudzień
2024

Nowa publikacja Think Tank LOWE „Lokalne Ośrodki Wiedzy i Edukacji na rzecz aktywizacji edukacyjnej dorosłych w środowisku lokalnym” z wynikami badań przeprowadzonych jesienią 2024 roku wśród 150 Lokalnych Ośrodków Wiedzy i Edukacji (LOWE) w Polsce.

„Wiem, że nic nie wiem” – zachęta do nauki, czy pretekst do rezygnacji?

Roman Ciepela

Ponad 2400 lat temu Sokrates sformułował słynne słowa „Wiem, że nic nie wiem”.

Z pewnością, nie był pierwszym filozofem dostrzegającym potrzebę stałego pogłębiania wiedzy i poszukiwania prawdy, jednak jego słynne powiedzenie nakazuje nam z pokorą i wytrwałością podchodzić dzisiaj do procesu uczenia się. To prawda, że obecnie mamy łatwiejszy – w porównaniu do czasów starożytnych – dostęp do zasobów wiedzy. Czy jednak jesteśmy dostatecznie zmotywowani, aby z nich korzystać? Ta faktyczna lub pozorna (w zależności od osobistej postawy) możliwość korzystania z literatury, zasobów naukowych, patentów i opisanych gotowych scenariuszy rozwiązań może być stać się szansą w przypadku ich wykorzystania lub istotnym zagrożeniem w przypadku rezygnacji, w rozwoju osobistym, gospodarczym czy też społecznym.

Pozytywny osobisty rozwój związany jest z uczeniem się przez całe życie i ten oczywisty fakt nie wymaga szczegółowego uzasadnienia. Tej pewności nie ma jednak w przypadku, gdy człowiek przekonany jest, że osiągnął już wystarczający poziom wiedzy i nie potrzebuje więcej uczyć się, studiować, poszukiwać nowych rozwiązań. Ten drugi przykład może po części wynikać z wyjątkowej obecnie łatwości w dostępie do przetworzonej informacji z pomocą rozległych sieci informatycznych i powszechnie dostępnych aplikacji społecznościowych, zaawansowanych wyszukiwarek internetowych itp. Wkroczyliśmy również w erę sztucznej inteligencji (AI), która staje się interesującym narzędziem wyręczającym nas w żmudnym i wymagającym wydatkowania własnej energii i czasu procesie nauki. To jednak bardzo złudne zjawisko i wymagające daleko idącej refleksji i obserwacji wpływu na procesy społeczne.

Do przedstawienia własnych refleksji nt. korelacji pomiędzy procesem zdobywania kompetencji i umiejętności, a rozwojem społeczno-gospodarczym w wymiarze lokalnym i regionalnym upoważnia mnie ponad 30-letnie doświadczenie samorządowe (pełnienie funkcji prezydenta miasta, wicemarszałka, osoby nadzorującej realizację innowacyjnych projektów). Pozwala mi ono na wykazanie istnienia tych zależności. Mam jednak nieodparte wrażenie, że ten opis byłby tylko wspomnieniem (subiektywnym i wycinkowym), chociaż ze sporym ładunkiem doświadczeń i ciekawych – niejednokrotnie nowatorskich rozwiązań (np. projekty DIAMENT i Modernizacja Kształcenia Zawodowego). W krótkim jednak felietonie nie sposób, bez uszczerbku dla pełnego obrazu osiągnięć wspartych ogromnym zaangażowaniem społecznym i równie dużymi publicznymi środkami finansowymi, w tym funduszami europejskimi, zdać sprawę z procesów rozwojowych zarówno w wymiarze osobistym (personalnym) oraz społecznym i gospodarczym.

Zwrócę jedynie uwagę na stałą, wysoką pozycję wyników małopolskich absolwentów szkół w rankingach ogólnopolskich i wyraźny, ponadprzeciętny przyrost PKB Małopolski w ostatnich latach. To nie może być dzieło przypadku. To jest wyraźny dowód wpływu poziomu wykształcenia na jakość życia.

Obecnie jednak, według mnie, należy skupić się na wyzwaniach, które czekają nas w najbliższej przyszłości, a w zasadzie, przed którymi stoimy już obecnie. Jesteśmy w trakcie czwartej rewolucji przemysłowej, a istotny postęp w rozwoju sztucznej inteligencji może świadczyć o wkraczaniu w kolejną epokę rozwoju. Równocześnie w Polsce i w pozostałych krajach Europy kumulują się obecnie skutki dwóch istotnych procesów społecznych. Pierwszy to zmiany demograficzne objawiające się wzrostem ilości osób w wieku senioralnym, a drugi to kryzys migracyjny, który zdaje się nie mieć końca, wręcz przeciwnie – przybiera na sile. Zmieniają się też priorytety w dystrybucji funduszy publicznych w związku ze zmianami klimatycznymi i rosnącymi potrzebami w zakresie obronności. Stawia to przed nami konieczność zdobywania nowych umiejętności. Stworzone dotychczas systemy edukacji formalnej i nieformalnej koniecznie muszą ewoluować w stronę już ujawnionych potrzeb edukacyjnych, a świat nauki oraz wszelkie publiczne i społeczne obserwatoria obecnych praktyk społecznych i gospodarczych powinny generować postulaty zmian w podejściu do nowych obszarów edukacyjnych.

Nie ulega jednak wątpliwości, że powinniśmy promować pozytywne zmiany w podejściu do zwiększania stopnia i zakresu dzielenia się wiedzą i doświadczeniem, poprawiania obsługi klienta w usługach rynkowych i publicznych, akceptacji dla wdrażania nowych rozwiązań i technologii, zwiększania wydajności i adaptacji do zmian.

Coraz bardziej powszechna dostępność do narzędzi tworzących i wykorzystujących sztuczną inteligencję będzie generować nowe – niejednokrotnie zaskakujące rozwiązania oraz idące wraz z nimi zagrożenia i szanse. Szanse będą wykorzystane – pod jednym wszak warunkiem, że stwierdzenie Sokratesa: „Wiem, że nic nie wiem” będzie ciągle inspirować i zachęcać do poznawania i do nauki, i nie stanie się przysłowiową „białą flagą” wywieszoną w obliczu nowych technologii i dominujących procesów społecznych.

Konferencja Think Tank LOWE

2 grudnia 2024 roku w Krakowie, w Hotelu Galaxy odbyła się Konferencja Think Tank Lokalnych Ośrodków Wiedzy i Edukacji (LOWE), będąca podsumowaniem drugiego roku działalności tej inicjatywy (Think Tank LOWE) oraz projektu pt. „Budowanie warunków dla rozwoju edukacji poza- i nieformalnej dorosłych w paradygmacie uczenia się przez całe życie (LLL)” w ramach którego Think Tank LOWE powstał.

Konferencję zaszczylił swoją obecnością Poseł na Sejm RP, Pan Adrian Witczak, reprezentujący Komisję Edukacji i Nauki w Sejmie RP. Obecni byli także przedstawiciele Ministerstwa Edukacji Narodowej, Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji (FRSE), Urzędów Marszałkowskich z województw: Małopolskiego, Podkarpackiego, Łódzkiego, Śląskiego i Opolskiego, wojewódzkich urzędów pracy, jednostek samorządu terytorialnego, szkół, przy których działają LOWE, uczelni wyższych oraz członkowie Rady Programowej TT LOWE i Zespołu Ekspertów TT LOWE. Łącznie w konferencji uczestniczyło 67 osób.

Konferencję rozpoczęto od powitania uczestników i gości przez prof. dr hab. Grażynę Prawelską-Skrzypek, Przewodniczącą Rady Programowej Think Tanku LOWE oraz Jacka Kwiatkowskiego, Prezesa Fundacji MIS.

Program konferencji obejmował szereg ważnych tematów dotyczących zarządzania kształceniem przez całe

życie w Europie oraz bilansów kompetencji i indywidualnych kont dorosłych uczących się. Na początku konferencji głos zabrali Pan Poseł Adrian Witczak, który wyraził swoje zainteresowanie w promowaniu idei LOWE i zaangażowanie na rzecz wzmocnienia znaczenia i roli edukacji osób dorosłych w kształtowaniu zrównoważonego rozwoju lokalnego, regionalnego.

Kluczowe prelekcje podczas konferencji wygłosili:

- Pan Stanisław Drzażdżewski, Radca Generalny Ministerstwa Edukacji Narodowej, który zaprezentował kierunki zarządzania Lifelong learning LLL w Europie.
- Pani prof. dr hab. Grażyna Prawelska-Skrzypek, Przewodnicząca Rady Programowej Think Tank LOWE, która zaprezentowała wyniki badań Think Tanku LOWE przeprowadzone przez Zespół Ekspertów TT LOWE jesienią 2023 oraz Zespół Fundacji MIS jesienią 2024 wśród 150-ściu LOWE, które powstały w dwóch edycjach pilotażowych projektu LOWE (2017-2028 i 2019-2022), a także rekomendacje dla trwałości

LOWE – włączenie LOWE w system LLL.

- Pan prof. dr hab. Mirosław Stec w swoim wystąpieniu poruszył kwestie prawne związane z wkomponowaniem LOWE w system wsparcia LLL.

Omówione zostaną kluczowe wyniki badań Think Tanku LOWE, w tym analiza uwarunkowań trwałej działalności LOWE, wykorzystania środków UE na rozwój sieci LOWE oraz opinii na temat zmian legislacyjnych mających na celu trwałe włączenie LOWE w system edukacji całonocnej.

Uczestnicy konferencji będą mieli okazję do dyskusji na temat roli LOWE w aktywizacji edukacyjnej dorosłych i rozwoju społeczności lokalnych, a także zapoznać się z mapą drogową dalszych działań Think Tanku LOWE.

Wydarzenie to było istotnym krokiem w dalszym rozwoju edukacji dla dorosłych, wprowadzając nowe perspektywy i możliwości współpracy w ramach całego systemu edukacyjnego.

Relacja z konferencji w TVP3 Kraków:
<https://www.youtube.com/watch?v=KM17jIVF6i8>

O LOWE w Kujawsko-Pomorskim

Grażyna Praweńska – Skrzypek

Lokalne Ośrodki Wiedzy i Edukacji, zaistniały w Polsce dzięki konkursowi uruchomionemu przez Ministerstwo Edukacji Narodowej w 2016 r. i ponowionemu w 2020 roku. Okazały się tak innowacyjnym i atrakcyjnym elementem systemu uczenia się osób dorosłych, że w nowej perspektywie programowania, to wojewódzkie programy operacyjne stworzyły możliwości dla kontynuacji tego typu działalności. Nowe możliwości otwartą się w 2024 r. lub powstaną w 2025 r. w 15, spośród 16 polskich województw.

Pomimo, że w Polsce powstało dotąd w ramach programów MEN 150 Lokalnych Ośrodków Wiedzy i Edukacji, a model ich funkcjonowania jest powszechnie dostępny, okazało się, że w konkursach rozpisanych w poszczególnych województwach nie doprecyzowano w ich warunkach zasad funkcjonowania, zgodnych ze standardami LOWE. Z Fundacją Małopolska Izba Samorządowa – która była operatorem dla 35 LOWE w 11 województwach, opisała doświadczenia z okresu ich tworzenia i funkcjonowania w trzech książkach i nadal wspiera LOWE, między innymi poprzez działalność Think Tanku LOWE – zaczęły się kontaktować poszczególne województwa. Okazało się, że idea LOWE nie jest powszechnie znana i nowi operatorzy potrzebują kluczowych informacji dotyczących LOWE.

Pierwszym województwem, w którym szerzej przybliżaliśmy wiedzę o LOWE było województwo kujawsko-pomorskie. Przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego tego województwa zwrócili się do Fundacji Małopolska Izba Samorządowa, z prośbą o przygotowanie wykładu poświęconego LOWE. Jego przygotowanie zostało poprzedzone przestaniem do FMIS zagadnień i pytań interesujących Lokalne Grupy Działania z terenu woj. kujawsko-pomorskiego, które w tym województwie zostały wskazane jako operator dla LOWE. Wykład zatytułowany „Lokalne Ośrodki Wiedzy i Edukacji – doświadczenia i przyszłość” przygotowała i wygłosiła w Toruniu, w siedzibie Międzynarodowego Centrum Spotkań Młodzieży, w dniu 26 listopada 2024, prof. Grażyna Praweńska-Skrzypek, która była współtwórcą koncepcji LOWE i przeprowadzała ewaluację wszystkich 35 LOWE utworzonych przy wsparciu FMIS.

Organizatorom zależało aby:

- jasno przedstawić czym jest LOWE i na czym polegają zasady i standardy jego działalności.
- pokazać krytyczne elementy skutecznego działania, a zwłaszcza diagnozę potrzeb i ofertę; sposób ich przygotowania i zapewnienia adekwatności do zmieniających się potrzeb,

- poznać doświadczenia i sposoby skutecznego budowania partnerstw i współpracy lokalnej na rzecz edukacji osób dorosłych,
- poznać uzasadnienie dla usytuowania LOWE przy/w lokalnej szkole oraz związane z tym konsekwencje dla szkoły, nauczycieli oraz środowiska społecznego.
- pokazać konkretne przykłady organizacji LOWE, prowadzenia przez nie działalności, sposobu dokumentowania efektów edukacyjnych, sposobu egzekwowania realizacji standardów i zasad działalności LOWE.

Wykład zgromadził dużą grupę osób reprezentujących niemal wszystkie LGD z terenu województwa kujawsko-pomorskiego. Zgodnie z oczekiwaniem uczestników, prof. Grażyna Praweńska-Skrzypek ukierunkowała swój wykład na zagadnienia i pytania interesujące słuchaczy. Zaczęła od wyjaśnienia czym jest LOWE i skąd się wzięła ta oryginalna, polska idea innowacyjnego podejścia do wsparcia uczenia się osób dorosłych, która budzi zainteresowanie w wielu krajach UE.

Więcej czasu poświęciła sposobom przeprowadzania diagnozy oraz przygotowaniu i realizacji oferty, bo tego oczekiwali uczestnicy. Pokazała na przykładach konkretne metody, sposoby ich łączenia, a także jak koncentrowano się wokół lokalnych problemów oraz zapewniano elastyczność ofert umożliwiającą dostosowywanie się do zmieniających się potrzeb. Ze względu na innowacyjność działania – bardzo mocno podkreślała znaczenie objęcia LOWE programem mentoringu oraz kształtowania w nich kultury ewaluacji. Podzieliła się doświadczeniem opartego na autorefleksji procesu ewaluacji dialogicznej, który każde LOWE powinno dla siebie przeprowadzać i pokazała jak to trzeba robić.

Dużo uwagi poświęciła partnerstwom lokalnym i współpracy LOWE, pokazując na przykładach zarówno porażki oraz ich przyczyny, jak i sukcesy, a także efekty udanej współpracy. Dużo uwagi poświęciła sieciowaniu LOWE. Ta kwestia jest szczególnie ważna w kontekście trwałości LOWE. Analiza trwałości działalności LOWE dowodzi, że szanse na przetrwanie mają te LOWE, które funkcjonują w sieci relacji z partnerami lokalnymi lub w sieciach wzajemnego wsparcia LOWE. FMIS koordynuje taką sieć skupiającą 12 j.s.t., będąc organizacją jądra sieci LOWE. Już na tym etapie wykład zaczął w dużym stopniu bazować na wypowiedziach przedstawicieli konkretnych LOWE.

W kolejnej części, zatytułowanej „LOWE jako szansa rozwoju szkoły i nauczycieli”, oddano głos dyrektorom szkół prowadzących LOWE, koordynatorom, animatorom, nauczycielom-trenerom. Przedstawiano ich opinie w kwestii tego jak się zmieniła szkoła pod wpływem doświadczenia związanego z prowadzeniem LOWE. Szczególnie interesujące były te głosy, które mówiły jak wzmocniła się pozycja szkoły w środowisku lokalnym jako integratora, animatora, koordynatora

O LOWE w Kujawsko-Pomorskim – c.d.

różnych aktywności społeczności lokalnej – zwłaszcza związanych z aktywnością edukacyjną w toku całego życia. Mówiono o otwartości szkoły, wzroście kompetencji edukacyjnych szkół oraz rozwoju kompetencji dydaktycznych nauczycieli i zmiany ich postaw wobec edukacji osób dorosłych, pozytywnych zmianach w zarządzaniu szkołą i jej funkcjonowaniu oraz zmianie w podejściu do myślenia o przyszłości szkoły. Pamiętajmy, że były to głosy często małych szkół często zagrożonych likwidacją, funkcjonujących w peryferyjnych środowiskach, które dzięki LOWE dostawały jakby „nowe życie”.

Szczególną uwagę poświęcono w trakcie wykładu pokazaniu przykładów efektów uczenia się przez osoby dorosłe. W tym celu zaprezentowano przykłady dowodów na rozwój kompetencji kluczowych uczestników aktywności edukacyjnych realizowanych przez LOWE. Bardzo mocno podkreślono, że krytycznym czynnikiem skuteczności działań LOWE jest skupienie się na rozwijaniu kompetencji kluczowych dorosłych osób uczących się oraz zbieranie i przedstawienie dowodów na to, że uczący się faktycznie nabywają pożądane efekty uczenia się. LOWE z tego powinny być rozliczane. Posiadają one dużą swobodę w doborze form uczenia osób dorosłych. Stosowane metody mogą być odległe od przyjętych w tradycyjnych procesach edukacyjnych. Muszą jednak spełniać jeden warunek – pokazać efekty uczenia, które będą rozwijane, a także dowody, że osoby dorosłe rzeczywiście nabywają wskazane efekty.

W zakończeniu podkreślono jeszcze raz na czym polegają specyficzne cechy LOWE, odróżniające ten model wsparcia uczenia się osób dorosłych od innych tego typu aktywności:

- LOWE funkcjonuje przy lokalnej szkole, korzystając z jej kompetencji i potencjału. Wspiera uczenie się osób dorosłych. Jest otwarte na potrzeby jednostek i społeczności lokalnych. Elastycznie reaguje na zmiany w toku działania. Nie wyklucza żadnych osób dorosłych z możliwości rozwoju. Współpracuje z różnymi podmiotami lokalnymi i regionalnymi.
- Skupia się na rozwoju kompetencji kluczowych osób dorosłych, poprzez różnorodne działania; zawsze ma jednak jasno określony cel edukacyjny, a także efekty, które powinna osiągnąć osoba ucząca się. Krytycznym elementem jest zbieranie dowodów na osiągnięcie przez uczących się efektów uczenia, w zakresie kompetencji kluczowych.
- Łączy działania pozwalające rozwijać kompetencje osobiste i społeczne uczących się, a także – we współpracy z partnerami – kompetencje zawodowe. W działalności LOWE następuje jednocześnie skupienie się na rozwoju jednostek oraz społeczności / wspólnot

lokalnych (integracja społeczna, rozwój postaw obywatelskich, tożsamości lokalnej, działań na rzecz dobra wspólnego).

- Otwiera ludzi i społeczności na nowe podejście do uczenia się, na nowe zjawiska, nowe potrzeby społeczności lokalnych, rozwój nowych umiejętności, oraz szkoły na potrzeby środowiska, w którym działają.

W zakończeniu spotkania z przedstawicielami Lokalnych Grup Działania z województwa kujawsko-pomorskiego, uczestnicy stwierdzali, że wreszcie dowiedzieli się czym jest LOWE, jakie cele im przyświecają, w jaki sposób i czego można od nich oczekiwać.

Publikacja „Lokalne Ośrodki Wiedzy i Edukacji na rzecz aktywizacji edukacyjnej dorosłych w środowisku lokalnym”.

Publikacja „Lokalne Ośrodki Wiedzy i Edukacji na rzecz aktywizacji edukacyjnej dorosłych w środowisku lokalnym” przedstawia wyniki badań przeprowadzonych jesienią 2024 roku wśród 150 Lokalnych Ośrodków Wiedzy i Edukacji (LOWE) w Polsce.

Przeprowadzone badania analizują wpływ inicjatyw LOWE na edukację dorosłych i rozwój społeczności lokalnych. Raport bada częstotliwość i rodzaje oferowanego wsparcia edukacyjnego, ocenia skuteczność LOWE jako instrumentu aktywizacji dorosłych i społeczności lokalnych oraz przedstawia perspektywy dotyczące przyszłości LOWE i jego potencjalnej integracji z polskim systemem edukacji ustawicznej. Badania wykorzystują zarówno dane ilościowe z ankiet, jak i jakościowe, oparte na opiniach respondentów, tworząc kompleksowy obraz osiągnięć i wyzwań związanych z działalnością LOWE.

Wydawca: Fundacja Małopolska Izba Samorządowa, Kraków 2024

Publikacja „Edukacyjne wsparcie lokalnych społeczności w dobie pandemii” jest dostępna w wersji elektronicznej na stronie internetowej:

<https://lowe.edu.pl/>

Ogólnopolska debata „Uczenie się przez całe życie”

„Uczenie się przez całe życie. Koordynacja działań – rozwiązania i wyzwania” – pod takim hasłem 6-17 grudnia 2024 roku w Warszawie odbyła się ogólnopolska debata zorganizowana przez Fundację Rozwoju Systemu Edukacji, w której uczestniczyli:

- Jacek Kwiatkowski – Prezes Fundacji Małopolska Izba Samorządowa,
- Joanna Ozorka – Krawczyk – Dyrektor Zespołu Szkół w Szczurowej /Koordynatorka LOWE w Gminie Szczurowa (woj. małopolskie) oraz
- Renata Mankiewicz – Dyrektor Szkoły Podstawowej w Świeminiu /Koordynatorka LOWE w Gminie Biesiekierz (woj. zachodniopomorskie).

Celem tego wydarzenia realizowanego w ramach projektu „Rozwój współpracy i koordynacji w zakresie uczenia się przez całe życie” były rozmowy i dyskusje o aktualnych wyzwaniach uczenia się w różnych kontekstach: edukacji formalnej, pozaformalnej, w miejscu pracy, itd.

W debacie wzięli udział m.in. członkowie Międzyregionalnego Zespołu Koordynacji, przedstawiciele instytucji wdrażających rozwiązania regionalne, ministerstw, urzędów centralnych, urzędów marszałkowskich, wojewódzkich urzędów pracy, partnerów społecznych, Rady Interesariuszy Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, Rad Sektorowych ds. Kompetencji, organizacji pozarządowych oraz instytucji edukacyjnych.

W pierwszym dniu debaty udział wzięła sekretarz stanu w MEN Katarzyna Lubnauer, która zwróciła uwagę, że zmieniający się rynek pracy to wyzwanie zarówno dla państwa, jak i całego społeczeństwa. Podkreśliła, jak ważne jest, aby polska szkoła przygotowywała młodych ludzi do wyzwań dynamicznie zmieniającego się świata.

Ważnym elementem debaty było też omówienie zagadnień związanych z koncepcją uczenia się przez całe życie w kontekście budowania systemu koordynacji, a także dyskusja nt. rozwijania umiejętności poza edukacją formalną.

Drugi dzień spotkania był poświęcony koordynacji działań prowadzonych przez lokalne inicjatywy na rzecz uczenia się osób dorosłych wdrażane w oparciu o model Lokalnych Ośrodków Wiedzy i Edukacji – rozwiązania regionalne.

Warsztaty „Jak tworzyć LOWE – model działań, rozwiązania i strategię działań.” poprowadzili dla uczestników debaty Jacek Kwiatkowski i Joanna Ozorka – Krawczyk.

Debata została zorganizowana w ramach projektu „Rozwój współpracy i koordynacji w zakresie uczenia się przez całe życie”, realizowanego w I osi priorytetowej: „Umiejętności”, Działanie 1.08 „Rozwój systemu edukacji i uczenia się dorosłych”, w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021–2027 (FERS) współfinansowanego ze środków EFS Plus. Projekt jest koordynowany przez FRSE we współpracy z MEN. Jego celem jest rozwój współpracy i koordynacji na szczeblu krajowym i regionalnym (w tym współpracy międzyregionalnej) w zakresie uczenia się przez całe życie, z uwzględnieniem kluczowych grup interesariuszy i interesariuszek oraz z wykorzystaniem istniejących mechanizmów. Do końca 2028 roku powstanie 5 sieci współpracy i wymiany doświadczeń w zakresie uczenia się przez całe życie, w tym także obejmujących obszar uczenia się osób dorosłych w oparciu o model Lokalnych Ośrodków Wiedzy i Edukacji.

Więcej nt. projektu “Rozwój współpracy ...”: <https://www.frse.org.pl/fers-III>

Think Tank LOWE

Think Tank LOWE jest przedmiotem projektu pn. „Budowanie warunków dla rozwoju edukacji poza- i nieformalnej dorosłych w paradygmacie uczenia się przez całe życie (LLL) z wykorzystaniem doświadczeń Modelu LOWE – THINK TANK LOWE”, realizowanego w ramach Rządowego Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich (PROO) na lata 2018–2030, Priorytet 4 przez Narodowy Instytut Wolności. To platforma debaty, refleksji i wymiany wiedzy oraz doświadczeń kadry Lokalnych Ośrodków Wiedzy i Edukacji, przedstawicieli władz centralnych, regionalnych, lokalnych, niezależnych ekspertów, badaczy, naukowców i decydentów polityk publicznych w obszarze polityki edukacyjnej i – szerzej – polityki społecznej służącej poprawie umiejętności dorosłych, w tym umiejętności ważnych dla uczenia się przez całe życie oraz dla rozwoju społeczności lokalnych.

Think Tank LOWE tworzy środowisko eksperckie wspierające LOWE (istniejące oraz tworzące się), a także animuje stworzenie sieci wymiany doświadczeń LOWE i wspierania jej działalności poprzez realizowanie stałej aktywności badawczej pozwalającej identyfikować główne problemy w zakresie warunków i form prowadzenia edukacji poza- i nieformalnej dla osób dorosłych jako podstawy do debaty publicznej skoncentrowanej na umocnieniu znaczenia i roli edukacji osób dorosłych w kształtowaniu zrównoważonego rozwoju lokalnego, regionalnego, itd.

Fundacji MIS

Fundacja Małopolska Izba Samorządowa została utworzona w 2015 roku przez profesorów z uczelni: UJ i UEK w Krakowie. MISJĄ Fundacji jest DIALOG, PROFESJONALIZM I ROZWÓJ, przede wszystkim w obszarze edukacji członków społeczności lokalnej oraz profesjonalizacji polityk publicznych i usług społecznych służących podnoszeniu jakości życia mieszkańców wspólnot lokalnych. Celem Fundacji jest prowadzenie działalności sprzyjającej budowie społeczeństwa obywatelskiego i państwa prawnego.

Główny obszar działalności Fundacji to wdrażanie – we współpracy z samorządem lokalnym i partnerami gospodarczymi i społecznymi – modelowych rozwiązań we wprowadzaniu zmiany społecznej, w tym w zakresie edukacji poza- i nieformalnej oraz usług społecznych. Projekty i przedsięwzięcia wdrażane przez Fundację służą rozwijaniu i doskonaleniu kompetencji osób dorosłych (m.in. kluczowych, niezawodowych, przekrojowych), grup społecznych oraz specjalistów w obszarze szeroko rozumianych usług społecznych, ważnych z punktu widzenia wyzwań rozwojowych i w oparciu o koncepcję uczenia się przez całe życie.

Think Tank LOWE jest naturalną konsekwencją tego procesu i efektem oraz kontynuacją dwóch edycji projektu Ministerstwa Edukacji Narodowej „Lokalne Ośrodki Wiedzy i Edukacji (LOWE) na rzecz aktywizacji edukacyjnej osób dorosłych”, który finansowany był ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu POWER w latach 2017–2022 oraz projektu „Akademia Edukatora Osób Dorosłych LOWE” w ramach Akredytacji ERASMUS PLUS w sektorze edukacji dorosłych na projekty mobilności dorosłych osób uczących się i kadry edukacji dorosłych na lata 2021–2027.

www.fundacjamis.org.pl